

Розвиток лідерських якостей у жінок-менеджерок інструментами коучингу

Євгенія Швець

*магістрантка кафедри психології,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: ShvetsYS@krok.edu.ua*

Вікторія Гридзук

*кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: HrydzhukV@krok.edu.ua,
ORCID: 0009-0006-7600-6283*

Лідерство у сучасних організаціях розглядається як здатність формувати керовані процеси, спрямовані на досягнення узгоджених цілей. Структура лідерства змінюється під впливом інституційних вимог, професійної підготовки та організаційної культури. Жінки-менеджерки мають постійно розвивати лідерські якості, оскільки ефективність управління залежить від здатності підтримувати стабільність рішень та якість командної взаємодії. Одним із інструментів такого розвитку є коучинг, що спрямований на формування усвідомлених управлінських дій і посилення професійної автономності [1, с. 308].

Емоційний інтелект розглядається дослідниками як одна з провідних характеристик жінок-менеджерок, оскільки від нього залежить здатність зчитувати емоційний стан колективу та підтримувати психологічну стабільність команди [2, с. 70]. У роботах О. Чернякової, О. Гришко та А. Палій підкреслюється, що комунікативність є необхідною умовою ефективної управлінської взаємодії, адже вона забезпечує чіткість інструкцій, конструктивний діалог і можливість ведення переговорів [3]. Орієнтація на співпрацю формує партнерську модель управління, що підсилює згуртованість колективу та прискорює вироблення рішень. Висока організованість і відповідальність підтримують передбачуваність процесів і знижують ризик управлінських помилок, тоді як гнучкість допомагає адаптувати рішення до зовнішніх змін. Зі здатністю оцінювати ризики, моделювати сценарії та визначати пріоритети розвитку підрозділу пов'язані, зауважує С. Коляда, стратегічне мислення та аналітичність [2].

У сукупності перелічені якості формують модель лідерської поведінки, що поєднує емоційні, когнітивні та організаційні компоненти й забезпечує стійкість рішень та їхню успішну реалізацію у різних типах організацій.

Коучинг розглядається як ресурсна практика розвитку управлінської самостійності та професійної рефлексії, оскільки структурований діалог дає керівницям можливість визначати сильні сторони, усувати бар'єри спілкування та коригувати поведінку відповідно до професійних цілей [4]. Застосування коучингових методів зміцнює лідерські компетентності жінок-менеджерок і підвищує їхню ефективність у складних управлінських ситуаціях.

Відома модель GROW (Goal, Reality, Options, Will) сприяє формуванню

структурного мислення, стратегічного планування та відповідальності, а також підсилює здатність залучати команду до аналізу варіантів і вироблення рішень. «Коло коучингу» включає поетапний аналіз ситуації, визначення цілей, уточнення мотивації та підсумкову рефлексію, що підсилює аналітичність і відповідальність керівниці, а також розвиток емоційного інтелекту через усвідомлення власного стану та стану команди. «Асертивні коучингові діалоги» сприяють формуванню чіткої та конструктивної комунікації, знижують конфліктність і зміцнюють партнерську взаємодію, водночас підвищуючи впевненість менеджерки у власних рішеннях. «Коучинговий щоденник» слугує інструментом систематичного аналізу управлінського досвіду, оскільки фіксація дій, результатів і реакцій формує рефлексивність, організованість і здатність коригувати поведінкові стратегії [5]. Метод запиту на підтримку зміцнює партнерський стиль керівництва та сприяє розвитку гнучкості, адже ініціює конструктивну взаємодію в ситуаціях, що потребують участі колег. «Відкриті запитання» підсилюють емоційний інтелект і комунікативну гнучкість. Метод роботи зі сильними сторонами дозволяє визначати ресурси команди та формувати партнерські моделі взаємодії [6 с. 290]. Техніка постановки цілей розвиває стратегічне мислення та структурність дій.

Застосування коучингу комплексно впливає на розвиток компетентностей жінок-менеджерок. Серед ключових результатів виокремлюють: зростання впевненості у власних управлінських рішеннях, покращення асертивної та ефективної комунікації, формування навичок стратегічного планування та делегування, підвищення здатності до емоційної саморегуляції, розвиток партнерського стилю лідерства, зменшення проявів синдрому самозванця та зростання автономності.

Узагальнення вище наведених підходів підтверджує, що коучинг виступає дієвим інструментом професійної підтримки та управлінського розвитку жінок-менеджерок. Його застосування забезпечує умови для самопізнання, удосконалення комунікаційних і стратегічних навичок, формування стійких моделей лідерської поведінки. У світовій практиці ефективність коучингового підходу демонструють такі лідерки, як Шеріл Сендберг, Марісса Маєр і Мері Барра. В Україні приклади професійного лідерства демонструють Юлія Свириденко, Ольга Руднева та керівниці освітніх і громадських ініціатив, у діяльності яких простежуються моделі, що поєднують стратегічність, етичність і комунікаційну гнучкість.

Список використаних джерел

1. Федосєєва Г. С. Коучинг в розвитку лідерства серед жінок-підприємниць України. Міжнародні економічні відносини. Сталий розвиток України в умовах глобалізації та Європейської економічної інтеграції: проблеми, перспективи, ефективність. ФЕНІКС-2024: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (4 лют. 2025 р.) Харків: НТУ «ХПІ», 2025. С. 306–308.
2. Коляда С. Л. Розвиток лідерських якостей менеджерів: кваліфікаційна робота С. Л. Коляда ; Донецький нац. ун-т ім. Василя Стуса. Вінниця. 2024. 79 с.
3. Чернякова О., Гришко О., Палій А. Коучинг і тренінг як інструменти розвитку лідерських

якостей Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Психологія. 2025. Березень. DOI: 10.32782/psy-visnyk/2025.1.19. URL: https://www.researchgate.net/publication/390328438_KOUCING_I_TRENING_AK_INSTRUMENTI_ROZVITKU_LIDERSKIH_AKOSTEJ

4. Розвиток лідерських компетенцій менеджерів EPS Group. URL: <https://epsgroup.pro/ua/Edutainment/business-psychology/rozvitok-liderskih-kompetenczij-menedzheriv>

5. Тимчак В. С. Психологія жіночого лідерства в системі охорони здоров'я: дипломна робота Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, факультет педагогіки, психології та соціальної роботи, кафедра психології. Чернівці. 2023. URL: https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/6363/educ_2023_151.pdf?sequence=1&isAllowed=y

6. Розвиток лідерського потенціалу жінок в академічному середовищі: міжнародний досвід для потреб розбудови України: зб. матер. міжнар. наук.-практ. конф., 11 квітня 2024 р. Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. Київ. 2024. 298 с. URL: https://www.nubip.edu.ua/sites/default/files/u368/zbirnik_rozvitok_liderskogo_potencialu_zhinok_v_akademichnomu_seredovishchi.pdf